పంతం

గోదావరి వరదలు పొగలాగ చుట్టలు చుట్టుకుంటూ ప్రవహించే ఆ చిక్కటి నీటిని చూస్తుంటే భయంవేస్తుంది ఎలాంటి వాళ్ళకైనా. చాకలి వాళ్లు మాత్రం నీటి ప్రవాహంలోకి నిర్భయంగా ఈదుకువెళ్లి నదిలో కొట్టుకు వచ్చేచెట్లనీ. కొమ్మల్నీ గట్టుకు తెస్తుంటారు. ప్రతిరోజూ ప్రొద్దున్నే చాకలివాళ్ళంతా చిన్న తెప్పల్ని పొట్టకిందవేసుకుని గోదావరిలోకి దిగుతారు. సాయంకాలమయేసరికి గట్టునిండా పుల్లలు గుట్టలుపడి ఉంటాయి.

మగవాళ్లంతా నడేట్లోకి పోతే ఆడవాళ్ళు పొడుగుపాటి గడలకి కొంకెలు కట్టి గట్టున నిలబడి అంది అదినంతమేరా పుల్లలు దాటిపోనియ్యకుండా గట్టుకి లాక్కుంటూ ఉంటారు. ఆరోజుల్లో గోదావరి మహా కోలాహలంగా ఉంటుంది గోదావరి తన మహాప్రవాహంలో అరణ్యాలకి అరణ్యాలని వేళ్ళతో పెల్లగించుకుని వస్తుంటే. ఆ గోదావరినరికట్టి. పుల్లల నన్నిటినీ గట్టుకు చేర్చి ప్రకృతికంటే తమ ఆధిక్యాన్ని నిలబెట్టుకుంటారు మానవులు.

పుల్లలు పట్టడానికి చాలా నేర్పు కావాలి. కేవలం బలంవల్ల ప్రయోజనం లేదు నడి ప్రవాహంలో ఒక చెట్టు మనవశం అయితే. ప్రవాహానికి మనం కొంత లొంగితేగాని మనకి ఆ చెట్టు స్వాధీనంలోకి రాదు. ఆ పుల్లలు పట్టడంలో ఒకవిధమైన పోటీ ఉంది. అది చాకలివాళ్ళ నేర్పుకి కొలబద్ద. ఒక్క పుల్లలమీద ఆశే కాదు వాళ్లని ప్రోత్సహించేది. ఆ పోటీలో వాళ్ళ గౌరవలాఘవాలు ఇమిడి ఉన్నాయి. అందులో నెగ్గినవాడు వాళ్ళలో వీరుడన్నమాట వాళ్లు ప్రాణాలనయినా లక్ష్యపెట్టకుండా సుడిగుండాల్లోకయినా పోతుంటారు.

రామికి చాలా పెంకిదని పేరు. ప్రతివిషయమూ ప్రతివాళ్ళతోనూ పోట్లాడడం దాని స్వభావం. ఆమె కనుచీకటి ఉండగానే ఒక కొంకికర్ర

పుచ్చుకుని, తన ఇంటికి దగ్గరగా ఉన్న రేవులోకి వెళ్లి నిలబడుతుంది. ఇంక ఆనాడు ఆ రేవులోకి ఎవరూ రావడానికి వీల్లేదు. ఎవరయినా సాహసిస్తే పోట్లాట ప్రారంభమవుతుంది. ఆమె నోరు మహావాడి. రెండుమూడుసార్లు పోలీసులు ఆమెను భయపెట్టిచూశారు. తక్కినవాళ్ళమీదకి మల్లేనే ఆమె వాళ్ల మీదకీ చర్రున లేచింది. అధికారులు తమకిచ్చిన అధికారాన్ని ఆమెమీద మాత్రం వాళ్ళ చెలాయించ లేకపోయారు. గోదావరీ. పుల్లాలూ, తన ఒక్కత్తివే కావని ఆమెకు అర్థమైనప్పటికీ, తను అందరికంటే మొట్టమొదట వచ్చి ఉండగా, ఇంకొకళ్ళు తనకంటే తరవాత వచ్చి పుల్లలు పట్టడంలో ఏమి సబబుందో ఏ న్యాయవాదీ ఆమెకు నచ్చచెప్పలేదు. న్యాయం ఏపక్కని ఉన్నా న్యాయంకంటే బలమయిన ఆమె నోటికి జడిసి ఇంకే ఆడదీ ఆ రేవులోకి రాదు.

వెంకడు మంచి హుషారుమనిషి. అతడు కోరితగాదా తెచ్చుకోగలడు. చాకలివాడలో వయసువచ్చిన ఆడపిల్లలందరికీ వెంకడంటే చాలా ఇష్టం. వాళ్ల దృష్టిలో అతడొక వీరుడు. వెంకడి తండ్రికీ, రామి తండ్రికీ చాలా కాలంనించీ ఏవో తగాదాలున్నాయి. వెంకడి తండ్రి ఓసారి రామి గుడిసెకి నిప్పంటించాడు కూడానా. అతడు కనిపిస్తేచాలు రామి అతన్ని తిడుతూంటుంది వెంకడు అతడానితో ఎందుకని అంతగా ఎప్పుడూ కలగజేసుకో లేదు. తోడి ఆడపిల్లలందరికీ రామి అంటే అసహ్యం. ఆమెను వాళ్లలో వాళ్ళు 'మొగముంత' అనుకునేవారు.

రామి రోజు రేవులోకి వచ్చిన ఆడవాళ్ల నందరినీ తరిమివేస్తూందని వెంకడికి తెలిసింది. ఆ సంగతేమిటో కనుక్కుందామని అతడొక రోజున రేవులోకి వచ్చాడు. రామి పుల్లలు పడుతోంది. ఇద్దరుముగ్గురు ఆడవాళ్ళు గట్టుని నిలబడి ఈర్ష్యగా ఆమెవేపు చూస్తున్నారు. వెంకడు ఒక కొంకికర్ర చేతులలోకి తీసుకున్నాడు.

రామి చఱ్రువ లేచింది. "ఏరా. యెదవకానా! ఆడదాంతో పోటీ కొచ్చావా?"

వెంకడు: "నువ్వాడదానవంటే! నే నెరగను....... మాటలు తిన్నగా రానయ్యి. నువ్వూ నీ కొంకీ నడేట్లోకెడతారు."

రామి: "నేను ముందొచ్చిన రేవులోకి నువ్వెందుకొచ్చా? సిగ్గునేదేం?"

వెంకడు : "రేవు నీ బాబుదా?"

రామి : "నేను ముందొచ్చా."

వెంకడు : "నేను తరవాతొచ్చా."

రామి : పెంకెదవలు.........ఆడదాంతో సమంగా........"

వెంకడు : నువ్వు నాయంగా, నింపాదిగా మాటాడితే నే పోతాను."

రామి : "నింపాదేంట్రా, నింపాది! నా పుల్లలన్నీ పట్టుకుంటా?"

వెంకడు : "పోనీ! నీ కందని పుల్లలు నే నొల్లుకుంటాలే."

రామి : "నా కందని పుల్లలు నడేట్లోనే."

ఇంక రేవు వదలిపోతే వెంకడు వెనుదీసినట్టవుతుంది. తన తెప్పని గట్టుమీద పడేసి కొంకికఱ్రతో పుల్లలులాగడం ప్రారంభించాడు.

రామి ఎల్లా లొంగుతుందో వెంకడికి తెలియడంలేదు. ఆమె ఈడు పిల్లలంతా వెంకడు కన్నుగీటితే కరిగిపోతారు. ఈమె ఒక్కత్తే అతన్ని తల దన్నినట్టు కబుర్లు చెపుతుంది. వాళ్ళలో వాళ్ళకి తగువులున్నా, ఆమెను ఎదిరించి అతనేప్పుడూ తిట్టలేదు. అపయిని తనతోనే కాదు. అందరితోనూ అంతే. దీన్ని ఎల్లాగయినా సాధించాలి.

గట్టున నిలబడి పుల్లలు పట్టడంలో రామి వెంకడిని జయించింది. వెంకడు ఆమెచేతి వొడుపూ, ఆ పుల్లలు లాగడంలో ఉండే నాజూకు

చూశాడు. అతని కొంకికి తగులుకున్న పుల్లల్లో సగం ప్రవాహంలో జారి పోయాయి. ఆమెకొంకి తగిలిన పుల్ల గట్టుకి వచ్చిందన్నమాటే. అతడు ఎంత ప్రయత్నించినా చాలా పుల్లలు కొంకి కిందనించి దొర్లిపోతూ ఉండేవి. గట్టుని నిలబడి ఇన్ని పుల్లలు పట్టవచ్చునని అతనికెప్పుడూ తోచలేదు. అతడు ఆమె నేర్పరితనాన్ని ఆశ్చర్యంగా చూస్తూ అల్లా కూర్చుండిపోయాడు.

ఆనాడు గోదావరి చాలా భీకరంగా ఉంది. నాలుగు పక్కలా ఆకాశం నిండా నల్లనిమబ్బులు కమ్మాయి. సన్నని చినుకు పడుతోంది. గాలి ఎక్కువగా ఉంది. చాలామంది చాకలివాళ్ళు భయపడి ఆనాడు గోదావరిలోకి దిగలేదు.

ఆ వేళ మాత్రం వెంకడు తన తెప్పని పొట్టకింద వేసుకుని దిగాడు. ఆ రోజుని ఒక ఆడదానితో పోటీవేసుకుని గట్టుని కూచోడం అతనికి నచ్చ లేదు. ఎవరూ సాహసించి దిగలేక పోతున్నారు. అందుకని అతడు సాహ సించాడు. అతని వెనక కొంతమంది దిగారు. అతడు తన పుల్లలన్నీ రామి ఉన్న రేవులోకి చేరుస్తున్నాడు. రామి గట్టుని నిలబడి దీక్షగా పడుతోంది. మధ్యాహ్నం తిరిగేసరికి తక్కిన చాకలివాళ్ళు పుల్లలు పట్టడం మానివేసి ఇళ్లకి పోయారు. రామీ, వెంకాడూ మిగిలారు. వెంకడు బాగా అలిసిపోయి నప్పటికీ రామికంటే ముందుగా ఇంటికి పోకూడదనుకున్నాడు.

కనుచీకటి పడుతోంది. చినుకులూ, గాలీ ఎక్కువవుతున్నట్టు అని పించాయి.

"నువ్వింకా ఎంచేపుంటా?"

"నువ్వింకా ఎంచేపుంటా?"

వెంకడు మళ్ళీ నీళ్ళలోకి దిగబోతున్నాడు. రామి నీటిఅంచుని రాళ మీద వాడుపుగా నిలబడి పుల్లల్ని లాగుతోంది.

"జాగ్రత్త! జారి నీట్లో పడిపోతావు!"

"నీ సంగతి నువ్వు సూసుకో. నే పడిపోతే నువ్వేం తియ్యక్కర్లేదు."

"పెద్దకబుర్లు చెపుతున్నావు గాని, నువ్వు పడిపోతే నేనే తియ్యాలి"

దూరాన్ని ఒక పెద్దచెట్టు కొట్టుకువస్తోంది. వెంకడు ఈదుకుంటో వెళ్ళిపోయాడు.

చెట్టుచాలా బరువుగాఉంది. ఆ పైని బాగా అలసిపోయాడు. రామితో పంతంకోసం దిగాడు. లేకపోతే అతను అలసిపోయిన మీదట దిగడు. చెట్టుని లొంగదీశాడు. మెల్లగా బారలు వేసుకుంటూ గట్టుకి వస్తున్నాడు. కన్నెత్తి గట్టువేపు చూశాడు. కనుచీకట్లో గట్టు కనిపించలేదు. నెమ్మదిగా బారవేస్తున్నాడు. గట్టు కొంచెం కనిపిస్తోంది.

రామి మొలలోతు నీళ్లలో దిగి అందీఅందని ఒక పెద్ద కొమ్మను కొంకితో పట్టడానికి ప్రయత్నిస్తోంది.

"ఒడ్డోరకంగా ఉంది. దాన్నొగ్గెయ్యి" అని కేకవేశాడు.

"నీ సెట్టు నువ్వు సూసుకో" అంది రామి. అదేమయిపోతే తనకేం, పెంకిముండ. దానికి తెలియదా? అట్టేవిగితే చస్తుంది. కాని గట్టుకేసి చూడ్డం మాత్రం అతడు మానలేదు. ఒకసారి రామి తూలి మళ్ళీ నిలదొక్కుకుంది. వెంకడి నోటిచివరదాకా కేక వచ్చి ఆగిపోయింది. అటు చూడకుడదనుకుని తలవంచి ఈదుకుంటూ వస్తున్నాడు.

ఇంతలో ఏదో జారినట్టు చప్పుడయింది. అతని గుండెలు ఆగిపోయాయి. చేతులు చెట్టుని వదిలేశాయి. తలెత్తి చూశాడు రామి లేదు.

గుంగబ శక్తికొలదీ గట్టుకి ఈదుకుంటూ వచ్చాడు. పదిగజాలక్రింద ప్రవాహంలో గిలగిల కొట్టుకుంటున్న తలకాయ కనిపించింది. ఒక చేత్తో

రామిని పైకి ఎత్తాడు. రామి రెండుచేతులతోనూ అతనిమెడ మెలివేసింది. ఇద్దరూ మునిగిపోయారు. పెద్ద ప్రయాసతో మెడపట్టు విడిపించుకుని పైకి తేలి ఊపిరి పీల్చుకున్నాడు. రామికి స్పృహతప్పింది. నెమ్మదిగా ఆమె మెడ తన వీపుమీద ఆన్చి, ఒకచేత్తో నీటిమీద నిలదొక్కుకున్నాడు. గట్టుదగ్గరనించి ప్రవాహం ఈలోగా ఇద్దరినీ లోపలికి నెట్టింది. గట్టు చేరలేనేమో అని అతనికి భయంవేసింది. పుల్లలుపట్టిపట్టి చేతులు పట్టుతప్పుతున్నాయి. ఊపిరి నిలబడం లేదు. కళ్ళుమూసుకుని గట్టువేపు రెండు శరీరాల్నీ ఈడుస్తున్నాడు. ఒక యుగం గడిచినట్టయినది. ఇంతలో గట్టుచేతికి తగిలింది. అక్కడ ప్రవాహం గట్టుని విలుపుగా కోసివేసింది. అతి ప్రయత్నంతో చెయ్యి ఎత్తి గట్టుమీద వేశాడు. అంద ఊడి పడిపోయింది. ఇద్దరూ మళ్ళీ మునిగిపోయారు. అతనికి స్పృహతప్పుతున్నటు అనిపించింది. నెమ్మదిగా ఎలాగో రెండు శరీరాల్నీ గట్టుకి చేర్చాడు. ఒక్కక్షణం వెల్లగిల గట్టుమీద పడుకుని ఆయాసం తీర్చుకున్నాడు.

రామి శరీరం కదిలింది. కొంచెం మూలుగు వినబడింది. అతడు లేచి ఆమెను ఇటూ అటూ తిప్పాడు. వచ్చీరాని స్పృహలో ఆమె అతనిచేతిని రెండుచేతులతోనూ పట్టుకుంది. ఆ స్పర్శలో ఆమె యేంతో చెప్పదలచుకున్నట్టూ అదంతా తనకి తెలిసిపోయినట్టూ అతనికి అనిపించింది.

రామిని భుజాన్ని వేసుకుని వెంకడు చాకలివాడవేపు బయలుదేరాడు.

ఎంత చిత్రమయిన పని జరిగింది! తను తీసినట్టుగా ఆమెకు తెలిపిందన్న మాటే. 'నువ్వు జారి పడిపోతే నే నేతియ్యా' లన్నాడు! తమాషాగా! చివరికి అల్లాగే జరిగింది.

ఆమెతో పంతం వేసుకున్నాడు. ఎందుకొచ్చింది అసలు ఆ పంతం? ఆమెను ఇంతకాలం ఎందుకు అసహ్యించుకున్నాడు? ఆమె పోగరుబోతయితే

తన కెందుకూ ఆమెజోలి? ఆమెను ఎల్లాగయినా లొంగదీయా లనుకున్నాడు లొంగదీయ లేకపోయాడు. అందుకూ అసలు అతనికి చిరాకువస్తా. ఆమెతో సమంగా ఇంకే ఆడపిల్లా పుల్లలు పట్టలేదు. ఆమెతో ఎవరు పోటీ చెయ్య గలరు? ఆమె అసలయినపిల్ల. కొంచెం పెంకిది. అయితే యేం? తను మాత్రం పెంకివాడు కాదూ?

•

ఆమె జారి నీట్లో పడిపోడం. తను తీయడం! ఇంతటి ఘనకార్యం అతడు ఇంతవరకూ చెయ్యలేదు. ఈసారి ఆమె ఎల్లాగో తనకి లొంగి పోయింది. ఇంత కష్టపడి రక్షించిన ఆమెదేహం, నైతికంగా తనదయిపోయిం దనుకున్నాడు వెంకడు. ఆమెను జయించా ననుకున్నాడు.

వెంకడికి, ఈ లోకంలో ఏ ఆడపిల్ల ఒంటికీ ఈపొంకం, ఈ నునుపూ, ఈ మెత్తదనం ఉండదనిపించింది.

ఆమెకు కొంచెం స్పృహ వచ్చినప్పుడు తన చేతిని రెండుచేతుల తోనూ నొక్కిండి. ఆ స్పర్శలో ఎన్నో సంగతులున్నాయి. తనని నీటిలోంచి తీసినందుకు కృతజ్ఞత, పంతంలో ఓడిపోయినట్టు ఒప్పుదల.... ....

నెమ్మదిగా ఆమె శరీరాన్నిదింపి, వెంకడు రామి తలిదండ్రుల్ని పిలిచాడు.

చాలామంది చుట్టూ జేరారు. రామితల్లి నెత్తీనోరూ బాదుకుంటూ ఏడుస్తోంది. తండ్రి నోట మాటలేక చతికిలబడిపోయాడు.

చాకలిపెద్దలంతా చుట్టూ చేరి అంతా తలొకవైద్యం చేస్తున్నారు. కడుపు తొక్కి నీళ్ళు తీశారు. మంటచేసి ఒంటిని కాచారు.

రామి తల్లి గొంతెత్తి ఏడుస్తోంది. "దొంగనాకొడుకు నాతల్లిని సంపే శాడమ్మో!"

వెంకడికి ఆ ఏడుపు వినబడలేదు. అలిసిపోయిన చూపులతో నిమిరా చూస్తున్నాడు.

రామి కొంచెం కదిలింది. కళ్ళు సగం విద్దాయి. వెంకడు దగ్గరగా వెళ్ళాడు.

రామి వెంకణ్ణి చూసింది. కాని బాధచేత వికృతమయిపోయిన ఆ చూపుల్లో ఆప్యాయం వెంకడు ఒక్కడే గ్రహించాడు. వెంకడి గుండె జల్లుమంది.

రామి తల్లికి ఆ చూపు ఆమె అనుమానాన్ని స్థిరపరిచింది. ఆమె ఆమె గట్టిగా గొంతెత్తి ఏడిచింది.

"అమ్మో! దొంగనాకొడుకోయి! నా తల్లిని ముంచేశాడోయి! ఎవరూ లేకుండాసూపి ముంచేశాడిమ్మోయి!"

వెంకడు విర్ఘ్రాంతపోయాడు. తనింత శ్రమపడ్డదానికి ప్రతిఫలం ఇదా?

రామికి ఎగఊపిరి పట్టింది. రామి తండ్రికి వెంకడితో వెనకటి దెబ్బలాటలన్నీ జ్ఞాపకం వచ్చాయి.

"నీ సంగతి కనుక్కుంటానుండు. పోలీసోళ్ళని తీసుకొస్తా" అని గబగబా లేచి వెళ్ళిపోయాడు.

వెంకడింకా కొంచెం అలిసిపోయి ఉంటే రామితో తనూ గోదావరిలో కలిసిపోయి ఉండును. అంత కష్టపడి ఆమెను పైకితీశాడు. దాని ప్రాణమా చివరికి దక్కేటట్టు కనబడదు. తనకి మిగిలింది ఈ నేరం.

వెంకడీలోకం అంతా చెడ్డదనుకున్నాడు. తనూ రామీ ఈ లోకంలో తప్పబుట్టారు.

(భారతి. మే. 1938)